

SA Eesti Draamateater

arengukava aastateks 2023-2026

Missioon

Eesti Draamateater on elujõulise, arenguvõimelise ja kõrgetasemelise emakeelse teatrikunsti looja, repertuaariteatri traditsiooni kandja. Rahvusteatrina on tal vastutus käsitleda rahvuse identiteeti puudutavaid teemasid – kes me oleme, kust tuleme, kuhu läheme. Teater on ühiskonna integreerija, ühendavate väärtuste looja ja esitaja, mõtlemise ja maailmavaadete kujundaja.

Visioon

Eesti Draamateater on rahvuskultuuri üks vaimne ja loominguiline kese, atraktiivne suhtluspartner publikule, inspireeriv ja arendav keskkond teatri loojatele ning järjepidev, eelistatud loomingupartner eesti kirjanikele ja tõlkijatele.

Loominguiline ja tehniline potentsiaal eeldab ja kohustab, et Eesti Draamateater räägib jätkuvalt oluliselt kaasa eesti teatri arengus.

Suheldakse aktiivselt teiste Euroopa rahvus- ja/või analoogsete sõnateatritega.

Tihe kontakt publikuga ja haridusprogramm on teatri üks prioriteet.

Väärtused

Mitmekülgsus. Repertuaaris on mitmed eri žanris ja stiilis lavastused, oma leiavad siit erinevad publikugrupid.

Mastaapsus. Tegevuse ja repertuaari haare on kunstilises ja majanduslikus mõttes rahvusteatri vääriiselt avar. Maksimaalselt kasutatakse ära suure saali ja lava võimalused.

Kõrge tase. Professionaalsus kunstiloomingus, aga ka kõigis teistes teatritöö valdkondades.

Inimlik puudutus. Teater kõnetab vaataja vaimu ja meeli, mõistust ja tundeid, läheb hinge ja annab teadmisi.

Hetkeolukord

Põhiandmete ülevaade

Eesti Draamateater on Eesti suurim sõnateater, püsitrupis on 38 näitlejat ja 3 lavastajat, aastas antakse ca 500 etendust ca 100000 vaatajale, mis on järjepidevalt suurim külastatavus sõnateatrite hulgas ja see püsib jätkuvalt kõrge, hoolimata üldisest hinnatõusust. 102-aastase tegevuse vältel on Eesti Draamateater kujunenud sisuliselt rahvusteatriks, eesti näidend on kõigil aegadel olnud repertuaari tuum. Kolmandik kuni neljandik repertuaarist põhineb alati eesti materjalil, samuti on pidevalt mängukavas maailma kirjandusklassika. Stabiilselt kõrget loominguulist taset kinnitavad iga-aastased teatri- ja riiklikud preemiad ja nende nominatsioonid. Eesti Draamateatri unikaalne

hoone on Eesti vanim teatrimaja, tehnilises ja stiililises mõttes suurepäraselt renoveeritud.

Elukalliduse tõus, millest riigitoetuse tõus on maha jäänud, on sundinud teatrit suurendama omatulude osakaalu, mis pingestab loomingulist jm igapäevast tööd.

Meie tugevused

- Eesti Draamateater on püsitrupiga repertuaariteater. See võimaldab täita missiooni olulisi sihte, nagu stabiilne, trupi pikaajalisel loomingulisel koostööl põhinev areng, mitmekesise repertuaari hoidmine, paljude erinevate vaatajagruppide vajaduste rahuldamine.
- Eesti Draamateatri trupis on esindatud kõik vanusegrupid, näitlejaid on vanuses 88-27 aastat. See võimaldab mängida kõige erinevamat repertuaari ja vastastikku üksteiselt õppida. See on oluline ka publikule, igal põlvkonnal on näitlejaskonnas oma lemmikud.
- Draamatrupp on Eesti tugevaim, igal aastal on paljud rollid esil teatri aastaauhindade jt preemiate nominentide ja preemiasaajate hulgas, kriitikute Teater.Muusika.Kino ankeedis.
- Pidevalt tehakse koostööd eesti kirjanikega, on pikaajalisi püsiautoreid ja head kontaktid noorte autoritega.
- Teatril on piisavalt koosseisulisi lavastajaid (koos kunstilise juhiga 4) ning lavastajavõimetega näitlejaid.
- Teatril on kaasaegselt sisustatud töökojad ja hea töökeskkond, tänapäevane lavatehnika.
- Tehnilisel ja administratsiooni poolel töötavad kõigis valdkondades oma ala head spetsialistid.
- Hoolimata elukalliduse ja piletihinna tõusust on teatrikülastajate koguarv püsinud kõrge, see on Eesti sõnateatrite hulgas stabiilselt suurim.
- Teatri finantsseis on pikka aega püsinud stabiilne.
- Teater suudab omal jõul majanduslikke riske maandada, paindlikult reageerida kriisidele.
- Esinduslik ajalooline hoone heas asukohas Tallinna kesklinnas pakub unikaalset pidulikku teatriatmosfääri publikule ja väga head töökeskkonda töötajatele.

Meie nõrkused

- Ruuminappuse tõttu asub enamik töökodasid ja ladusid peahoonest kaugel, mis muudab tööprotsessi kulukaks ning ajamahukaks. Vähesed majas paiknevad töökojad tegutsevad kitsastes, mitte piisavalt tänapäevastes tingimustes.
- Teatritehnika vananeb moraalselt ja füüsiliselt, uuendamiseks ei jätku vahendeid.
- Lavastus- ja etendusteenistuse töötajate ei ole piisavalt majanduslikult motiveeritud.
- Erasektori väike osakaal tegevuse toetamises.

Keskkonna võimalused

- Raske on vastu seista atraktiivsetele tööpakkumistele väljastpoolt (nii loomingulistel kui ka tehnilistel töötajatel) ning teatril on keeruline neid suunata.
- Märkatav osa publikust peab elukalliduse tõusu tõttu vähendama kultuuritarbimist ja teatrikülastusi või sellest koguni loobuma.
- Stabiilne ja jätkusuutlik, üldist hinnatõusu arvestav riigipoolne finantseerimine.
- Tihe koostöö erasektoriga.
- Erasektori seadusandlik motiveeritus teatrikunsti toetamiseks võimaldaks tõhusamat koostööd.
- Läbipaistev riigipoolne teatrite rahastamise printsiip.
- Erialaseks arenguks vajalik rahvusvaheline koostöö väliteatritega, välislavastajate kutsumine, loomingulised reisid.
- Mitmekesistes vormides koostöö tänapäeva eesti autoritega ja tõlkijatega.

Keskkonna võimalikud ohud

- Kultuuri(sh teatri)töötajate palkade mahajäämus riigi keskmisest palgast.
- Teiste etendus- ja meelelahutusasutuste tööpakkumised on majanduslikult atraktiivsemad.
- Kultuurivaldkonna riigipoolse rahastamise selge vähenemine.
- Publiku arvu vähenemine maksujõulisuse vähenemise, rahvastiku vähenemise ja emigratsiooni tõttu.
- Meelelahutusäri pealetung suurendab konkurentsi.
- Ettearvamatud kriisid, nagu Covid 19 tõttu tekkinud pikad pausid 2020. ja 2021. aastal.
- Kommunaalkulude üldise tõusu tõttu kasvavad kiiresti teatrimaja püsikulud.
- Ettearvamatult kiire ja suur autokütuse, elektri ja kütte hinna tõus on järsult pingestanud teatri igapäevatööd ja vähendanud osade vaatajagruppide maksujõudu, selle tulemusel ka piiranud teatrikülastamise võimalusi.
- Tehniline mahajäämus.
- Unikaalne ajalooline teatrimaja vajab pidevat spetsiifilist hooldust ja remonti.
- Erasektori toetuste ja reklaamitellimuste vähenemine seoses üldiste majandusraskustega.
- Professionaalse kultuuri väljundid meedias vähenevad.

Eesmärgid ja tegevused

Eesmärk 1: Eesti Draamateater on sisuliselt Eesti rahvusteater.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Igal hooajal lavastatakse vähemalt kaks eesti algupärandit.
- Eesti Draamateatris esmalavastatud algupärandid ilmuvad Näidendiraamatu sarjas.
- Kaalukas osa (vähemalt kolmandik) repertuaarist põhineb eesti materjalil.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Teater näitab ise üles initsiatiivi uute näidendite tellimisel ja kutsub igal hooajal ühe lavastajaga koostööle näitekirjaniku ja/või dramaturgi.
- Eesti näidendite lavastusi hoitakse repertuaaris.
- Suheldakse aktiivselt eesti näitekirjanikega ja noori dramaturge koolitavate õppeasutustega.
- Tellitakse näidendeid eesti kirjanikelt ja dramatiseeritakse tänapäeva eesti proosat.
- Kuna näidendite kirjastamine ei ole võimalik oma vahenditega, siis taotletakse aktiivselt toetust Kultuurkapitalist jm, et Näidendiraamatu sari saaks jätkuda.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad algatused:

- Dramaturgide ning kirjanikega koos valmivad tekstid prooviprotsessis.
- Lugemistel esitatakse, tutvustatakse eesti kirjanike uusi ja juba unustatud olulisi teatritekste.

Eesmärk 2: Eesti Draamateater on Eesti rahvuskultuuri rikastaja ja kultuurimõtte kandja, eesti keele hoidja ja edendaja.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Lavastustes, reklaamides ja asjaajamises kasutatav eesti keel on korrektne ja tänapäevane, vastavalt kunstiliste taotluste ja kommunikatsioonikanali vajaduste kohane.
- Teatri repertuaari jm tööd tutvustatakse publikule mitmesuguste lisaprojektide abil.
- Teatri arhiiv on heas korras ning tänapäevaselt kasutatav, toimub järkjärguline digiteerimine, alustades videoarhiivist.
- Suhtlemine koolidega on sisukas ja tihe.
- Jätkub näitusetevendus teatri fuajees.
- Lavastustes kasutatakse originaalset heliloomingut.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Koostööd tehakse väga heade eesti tõlkijatega.
- Säilitatakse, avalikustatakse, väärtustatakse ja kirjastatakse teatri rikast ajaloopärandit.
- Vähemalt kaks korda aastas ilmub publiku ajaleht Eesti Draamateater.
- Tehakse mitmekülgset koostööd koolidega, prioriteediks on keskkooliastme õpilased ning eesti keele ja kirjanduse õpetajad.
- Lavastajad tellivad lavastustele originaalmuusikat tänapäeva eesti heliloojatelt.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad algatused:

- Algatatakse erinevaid haridustöö vorme, korraldatakse kohtumisi teatris.

Eesmärk 3: Eesti Draamateater on ühiskondlike muudatuste ja inimeksistentsi igaveste küsimuste mõtestaja.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Teater on kunstiliselt dünaamiline, pidevalt arenev ja mõtleb kaasa ühiskonnas toimuvate muutustega.

- Uusi loomingulisi ja kunstilisi katsetusi tasakaalustab klassikaline traditsiooniline teatrikunst.
- Publikule avatakse põhjalikumalt lavastuste teemasid ja pakutakse tagasiside võimalust haridusprogrammi Link kaudu.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Teater otsib erinevaid, ka selliseid uuenduslikke teatrivorme, mille olemasolust me praegu ei teagi.
- Eesti Draamateatri haridusprogramm Link on regulaarne.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad algatused:

- Noortele teatrivaatajatele pakub arutlemisvõimalust teatriklubi Üle Rambi (koostöös Noorsooteatriga).
- Korraldatakse õpilastele teatritekstide esitamise võistlusi.

Eesmärk 4: Eesti Draamateater pakub kultuurist osasaamise võimalust erinevatele vaatajarühmadele.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Rahvusteater on rahva teater – ta suudab elamusi ja meelelahutust pakkuda erineva kultuurikogemusega ja -vajadusega sihtrühmadele.
- Üheks prioriteediks on tihedad suhted keskkooliõpilastega, neile pakutakse mitmeid erinevaid teatrikunstiga ja teatri tööga tutvumise võimalusi.
- Kuulmisraskustega inimestel on võimalik kuulata etendusi läbi kõrvaklappide või viipekeelse tõlkega.
- Liikumispuudega inimestel on võimalik teatrimajas raskusteta jõuda igasse saali.
- Erinevatele huvigruppidele on olemas ja hästi kättesaadav just nende vajadustele vastav info ja lisaprogrammid.
- Teatripiletid on kättesaadavad võimalikult paljudes kohtades üle Eesti.
- Teatri jooksvas repertuaaris on vähemalt kaks lastele suunatud lavastust.
- Teater osaleb programmis „Aitan lapsi“.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Vähemalt kaks lavastust igal hooajal planeeritakse tehniliste tingimuste ja koosseisu poolest nii, et need sobiksid väljasõitudeks väljapoole Tallinna.
- Suvelavastusi tehakse projektidena eelkõige väljaspool Tallinna.
- Gümnaasiumiõpilastele tutvustatakse etenduse analüüsi (loengud), maja ja ajalugu (ringkäigud) ning korraldatakse mitmesuguseid võistlusi.
- Kuulmis- ja liikumispuudega inimesi teavitatakse aktiivselt neid abistavatest võimalustest Eesti Draamateatris, vastavad süsteemid hoitakse töökorras.
- Eri publikurühmadega suhtlemiseks kasutatakse mitmeid kanaleid, sh aktiivselt sotsiaalmeediat.
- Igal hooajal valmistatakse ette vähemalt üks lastele või noortele suunatud uuslavastus.
- Piletimüügisüsteemi arendatakse ja täiustatakse pidevalt, eesmärgiga paremini korraldada piletimüüki ning viia läbi kvaliteetselt kliendianalüüsi ning seeläbi pakkuda paremaid avalikke teenuseid, pakutakse teistele etendusasutustele piletimüügi ja kliendihaldusvõimalusi Piletimaailma kaudu.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad algatused:

- Teater muudab suhted publikuga tihedamaks ja mitmekülgsemaks, aitab mitmeti kaasa oma lavastuste vastuvõtule, on ise initsiatiivikas oma autorite, näitlejate, teemade, ajaloo, maja jm üldsusele tutvustamisel, pakub publikule arutlemise ja kaasa mõtlemise võimalusi haridusprogrammi jm abil.
- Teater otsib ja leiab uusi mängupaiku väljaspool statsionaari, mida pole või on vähe kasutatud etenduspaikadena.
- Arendatakse välja erinevaid piletimüügi kanaleid, asutatakse uusi Piletimaailma müügipunkte.
- Täiustatakse pidevalt teatri kodulehte, luuakse mobiiltelefonide jaoks sobiv lahendus.

Eesmärk 5: Eesti Draamateater toob maailma teatrikunsti klassika ja tänapäeva eesti vaatajani ja viib eesti teatrikunsti ka maailma.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Repertuaaris on pidevalt vähemalt üks suure saali klassikalavastus.
- Repertuaari tuum on eesti algupärandite ja klassika kõrval ka maailma kaasaegne tippdramaturgia.
- Igal hooajal osaletakse vähemalt ühel teatريفestivalil või viiakse oma lavastus välispubliku ette.
- On loodud suhted lähemate välisriikide teatritega.
- Osaletakse Eesti rahvusvahelistel teatri- ja kirjandussündmustel.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Maailmaklassika lavastamine.
- Maailma tänapäeva tippdramaturgia lavastamine.
- Leida kontakte välisfestivalidega, tutvustada ja pakkuda neile Eesti Draamateatri lavastusi.
- Hoida ja arendada suhteid lähemate (rahvus)teatritega, vahetada lavastusi ja leida teisi koostöövorme.
- Kutsuda Draamateatrisse lavastama külalisi Eestist ja välismaalt.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad algatused:

- Tehakse koostööd lähemate välismaiste teatritega.
- Ühislavastus Soome Rahvusteatriga (2023).
- Ühislavastus ERSOga (2023).

Eesmärk 6: Eesti Draamateater tegutseb eeskujulikult renoveeritud majas ja organisatsioon toimib laitmatult.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- On loodud kõigile tänapäevastele nõudmistele vastavad tehnilised tingimused, mida pidevalt uuendatakse.
- On loodud tänapäevastele nõudmistele vastav loomingulise töö keskkond.
- Teatri tegevus on meedias kajastatud ja teater saab kvaliteetset tagasisidet.
- Sise- ja väliskommunikatsioon toimib hästi.
- Harva kasutatavad esemed asuvad Suur-Sõjamäel lao- ja tööstuskompleksis.
- Mängukavad on valmis vähemalt kolm kuud ette ja repertuaariplaan vähemalt viis kuud ette.
- Teatritöötajatele on loodud erinevad võimalused enda vormishoidmiseks ja lõõgastumiseks.
- Asjaajamisdokumentatsioon on korras.

- Töö on korraldatud ohutusnõuetele vastavalt.
- Tehakse koostööd teatrierialasid õpetavate kõrg- ja keskkoolidega.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Töötajate motiveerimiseks korraldatakse koolitus- ja loomingulisi reise ning pakutakse muid enesetäiendamise võimalusi.
- Kasutatakse dokumendihaldussüsteemi Postipoiss ja dokumentide digiarhiivi.
- Kasutatakse digitaalset tööplaani, millele on ligipääs ka majast väljas.
- Tehakse koostööd Kutsekojaga kutsestandardite väljatöötamisel.
- Toimub järjekindel teatrihoone ja Suur-Sõjamäe ladude remondijärgne kontroll ja hooldus, vigade parandus ja pidev sanitaarremont.
- Olemasolevat lavatehnikat hooldatakse pidevalt ja professionaalselt.
- ED saavad loomingulisi töid ja praktikat teha kõigi teatrikõrgkoolide üliõpilased. Trupi täiendamise eesmärgil jälgitakse tähelepanelikult uute näitlejate, lavastajate, kunstnike ja dramaturgide töid nii EMTA Lavakunstkoolis, Eesti Kunstiakadeemias kui ka TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatud algatused:

- Teatrisese kommunikatsioonisüsteemi seadmete uuendamine (2023).
- Suure saali eesriide ja selle mehaanika vahetus (2024).
- Heli- ja valguspargi uuendamine (2023-2024)
- Lao- ja tööstuskompleksi tehnika täiendus ja kapitaalremont (2024).
- Suure lava pöranda kapitaalremont (2025).

Organisatsiooni arendamise eesmärk:

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

- Etenduste ja lavastuste arv.
- Publiku arv.
- Külalislavastajate arv.
- Uute algupärandite arv.
- Teatri kõrgetasemelisele trupile ja tehnilisele meeskonnale pakub koduteater piisavalt loomingulisi väljakutseid ja eneseteostuse võimalust, nii et siin silmapaistvalt esinemine on neile prioriteet.
- Kestab teatripõlvkondade järjepidevus.
- Erasektorist, fondidest jm saadud toetused.
- Omatulude kasv.

Eesmärgi saavutamiseks tehtavad olulisemad tegevused:

- Aastas tehakse vähemalt 10 täismahulist uuslavastust ja neist vähemalt 2 põhinevad eesti materjalil.
- Pidevalt on repertuaaris 1-2 lastelavastust.
- Võimaldatakse lavastajatööd ka koosseisulistele näitlejatele.
- Aasta jooksul töötab teatris vähemalt 3 külalislavastajat.
- Kutsukse järjepidevalt truppi juurde noori teatrikooli lõpetanud näitlejaid, tehakse koostööd noorte teatrikunstnike, heliloojate, kirjanike, teatritehnikute ja -teadlastega, pakkudes neile lõputöö tegemise või praktika võimalust.
- Uute lavastuste osatäitjate valikul eelistab teater selgesti oma koosseisulisi näitlejaid, sihiga pakkuda neile igal hooajal vähemalt kaks uut rolli. Külalishäitlejate kasutamist piiratakse oluliselt.

- Motiveeritakse lavastusteenistuse töötajate kutsetaseme tõstmist ja töötajate erialast täiendkoolitust.
- Toetajaid leitakse erasektorist, fondidest jm.
- Saale jm ruume üüritakse välja.

Eesmärgi saavutamiseks kavandatavad algatused:

- Tellitakse tekste näitekirjanikelt otse, dramatiseeritakse tänapäeva proosat, vajadusel luuakse ajutine resideeriva näitekirjaniku koht.
- Näitlejatele ja lavastajatele võimaldatakse stuudiotööd (tavapärasest prooviprotsessist erinevaid töövorme uute tekstide loomiseks).
- Tellitakse vastavates koolides tehniliste erialade õppekavu lavatehniliste töötajate erialase täienduse võimaldamiseks.